

Published Date:- 18-10-2023

INGLIZ TILIDAGI LEKSIK SO‘Z VA FRAZALARNING TAHLILI

MARATOVA DILBAR SHAKASIMOVNA

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

Annotatsiya

Leksikologiya (frazologiya va stilistika bilan bir qatorda), morfologiya va sintaksis so'zlar, iboralar, jumlar ustida ishlash uchun lingvistik asos bo'lib xizmat qiladi. Bog'langan nutq mantiqqa, adabiyotga va tilshunoslikning murakkab sintaktik yaxlitlikka asoslanadi. Shu uch yo'nalish parallel ravishda olib boriladi, lug'at ishi nutq uchun ma'lumot beradi, so'z ustida ish, so'z birikmasi va gap bog'langan nutqqa tayyorlaydi. Lug'at o'z navbatida esa hikoya va inshoni boyitish vositasi bo'lib xizmat qiladi.

KALIT SO'ZLAR : og'zaki so'zlar, nutqni rivojlantirish, talaba, darslik, boshqaruv, vazifa, buyurtma, topshirish muddati; tugatish muddati, ta'lim o'yinlari.

Talabalar nutqini rivojlantirishning uslubiy talabi talaba o'z fikrini, biror narsani og'zaki ifoda etish istagini va zarurligini ifodalay oladigan vaziyatni yaratishdir. Har bir nutq mazmuni va materialiga ega bo'lishi kerak.

Ushbu material qanchalik to'liq, boy va qimmatli bo'lsa, uning tavsifi shunchalik mazmunli bo'ladi. Shuning uchun talabalar nutqini rivojlantirishning ikkinchi sharti – bu nutq mashqlari materiali va o'quvchi nutqining mazmunli bo'lishiga g'amxo'rlik qilish.

Fikr so'z, ibora, gap va nutqda ifodalansagina tinglovchi tushunadi. Shuning uchun nutqni muvaffaqiyatli rivojlantirishning uchinchi sharti nutqni til vositalari bilan ta'minlashdan iborat. Talabalarga tilga oid namunalarini berish muhim va ular uchun yaxshi so'zlashuv sharoitlarini yaratishdir. Nutqni tinglash va undan o'z nutqida foydalanish tajriba bolalarda ta'limga asoslangan ongli "til idrokini" – usullarini rivojlantiradi.

Published Date:- 18-10-2023

Nutqni rivojlantirishning uslubiy sharti keng tizimini yaratishdir, ya'ni birinchidan, yaxshi nutq namunasini tushunish, ikkinchidan, o'rganilgan til vositalaridan foydalangan holda tilni o'rganuvchilar nutq jarayonida o'z fikrini bildirish shartlarini yaratish. Nutqni o'zlashtirishning bir qancha jihatlari mavjud.

Room, letter, stem, bop, pleasant, both, generous, rare, common, color, customer, quality, demand, gospel, interlocutor, calm, weak, steamy, popular, cold-hearted, devsiyat,, va boshqalar.

Predmetni boshqa narsa bilan qiyoslash orqali bildiruvchi qo'shma ot qo'shma sifat: *trumpet, mushroom, horseradish, hybrid, sheryurak, almond, hawk* kabi.

Biror narsani rangi, ta'mi, nimasi asosida ifodalovchi qo'shma ot: *oleander, erysipelas, bitter gourd* va boshqalar.

Biror narsani bildiruvchi qo'shma ot: *a mountain, a desert, a water lily, a wolf.*

Marosim a nomlarining kombinatsiyasi: *the entrant, the bride, the bridegroom.*

Rus tilidan o'zlashtirilgan yoki so'zma-so'z tarjima bilan yaratilgan qo'shma so'z: *cinema, radio station, camera, television, holiday.*

Barcha turdagi qisqartmalar va ularga qo'shimchalar qo'shiladi: *Tashkent State University, SamSU*, va boshqalar. Biroq, ikkita yonma yon yozilgan qisqartmalar alohida yoziladi: : *Central Committee of the People's Democratic Party of Uzbekistan (Central Council of the People's Democratic Party of Uzbekistan)*

Qo'sh so'zlar va takrorlar: *slowly, melon-watermelon, house-to-house.*

Qisqartmalarning bosh harflari va imlosi:

Shaxsning ismi, otasining ismi, familiyasi, taxallusi, ramziy ismi a bilan boshlanadi

bosh harf: Dilbar O'rinova, Muhabbat Majidovna, Furqat, Navoiy, Yilpigich.

Madaniy va tijorat korxonasining nomi, adabiyot va san'at asari;

sanoat va oziq-ovqat mahsulotlari, shuningdek, transport vositasi, sport inshooti bosh harf bilan boshlanadi:

“Tong” mehmonxonasi, “Soadat” korxonasi, “G' uncha” bolalar bog'chasi, “Qutlug' kan” romani,

Published Date:- 18-10-2023

“Ozodlik” haykali.

Muhim tarixiy sana va bayram nomidagi birinchi soʻz a bilan boshlanadi

bosh harf: Mustaqillik bayrami, Navroʻz, Ramazon hayiti.

Davlat, oliy davlat tashkiloti va lavozimi nomidagi har bir soʻz,

xalqaro tashkilot bosh harflar bilan yoziladi: Oʻzbekiston Respublikasi, the

Rossiya Federatsiyasi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti, Birlashgan Millatlar Tashkiloti.

Boshqa nomda faqat lavozimni bildiruvchi birinchi soʻz bosh harf bilan yoziladi: Deputat, Bosh vazir, Yozuvchilar uyushmasi. Vazirlik va idora nomidagi birinchi soʻz,

korxona va tashkilot bosh harflar bilan yoziladi: Sogʻliqni saqlash vazirligi, Akademiyasi

Fanlar, Tilshunoslik instituti.

Oliy davlat mukofoti nomidagi har bir soʻz bosh harflarda yozilgan: “Oʻzbekiston Qahramoni” unvoni, “Oltin Yulduz” medali. Yana bir mukofot, birinchi soʻzi katta harflar bilan yozilgan: "Sogʻlom avlod uchun" ordeni,

“Oʻzbekistonda xizmat koʻrsatgan fan arbobi” faxriy unvoni, “koʻkrak nishoni”.

Gapning birinchi soʻzi bosh harflar bilan yozilgan: Men Bibliyaga nazar tashladim yer ostidan. (Oʻ.Yoqubov.)

ADABIYOTLAR ROʻYHATI

1. Akramxoʻjaeva, D. A. (2021). dan foydalanish orqali yuqori sifatga erishish

Ta'lim jarayonida pedagogik usullar. BO'YICHA XALQARO KONFERENSIYA

KO'P TARMOQLI TADQIQOTLAR VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARI, 2, 126–129.

<http://mrit.academiascience.org/index.php/mrit/article/view/107>

2. Raxmonqulovna A. M. Inglizcha-oʻzbekcha tarjima jarayoni va ularning tahlili

Published Date:- 18-10-2023

// Web of Scientist: Xalqaro ilmiy tadqiqot jurnali. – 2021. – T. 2. – №. 05. – S. 583-601.

3. Abdugʻaniyevna, Akramxodjayeva D. “Chet tilini samarali oʻqitish.

Kontekstual yondashuv orqali." JournalNX, 6-jild, №10, 2020 yil, 180-181-betlar.

4. Abdullaeva Marhabo Raxmonkulovna, (2019). ‘Ingliz tilidan O'zbek tiliga birinchi Ta'lim fanlaridagi akademik tadqiqotlar va tendentsiyalar jurnali (JARTES)

1-JIM, 5-SON / ISSN 2181-2675140

bevosita tarjimalarda mazmun va shakl mutanosibligi’ “Termiz Davlat Universiteti.

"ADABIY ALOQALAR VA MADANIYATLARNING UZARO TASIRI" xalqaro ilmiy konferensiya toʻplami, 237-239.

5. Abdullaeva Marhabo Raxmonkulovna. (2021). ingliz tilida o'zbek

tiliga tarjima yaraishi va o'ziga xos xususiyatida. XALQARO JURNALI

INNOVATSIYA, INTEGRATION VA TA'LIM BO'YICHA MA'LUMOT, 2(2), 297-306.

Qayta olindi

<https://summusjournals.uz/index.php/ijdiie/article/view/641> dan

6. Abdullayeva Marxabo Raxmonqulovna. “QARSHI VARIANTLARNI GURUHLASH

O'ZBEK TILIDAGI O'ZBEK FRAZEMALARNING (AGATA TARJIMALARINA NAMAL

XRISTIE'S ASARLARI)" Ilmiy taraqqiyot, 3-jild, №2, 2022, 190-193-betlar.

7. Akramxodjaeva, D., Nasretdinova, M., & Abdullayeva, M. (2020). ning tarjimasi

badiiy adabiyotdagi milliy voqea va tushunchalar. Xalqaro fan va texnologiya jurnali

Tadqiqot, 9(2), 2984-2986

8. Abbosovna, Saidova M. va Muxammadiyeva N. Ayubovna. "Ba'zi kamchiliklar

Tinglash orqali og'zaki nutqni rivojlantirishda." JournalNX, 6-jild, № 09, 2020, bet.

Published Date:- 18-10-2023

146-149.

9. Saidova, Maxsudaxon Abbosovna BAHO BERISH YO'LLARI

O'QITUVCHILARNING KASBIY KOMPETENSIYASI VA UNING SHAKLLANISHI // ORIENSS. 2021 yil.

№2-Maxsus nashr. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ways-to-evaluate-the-professional-competence-of-teachers-and-its-formation> (ma'lumotlar: 24.03.2022).

10. Sadikova Shirin Baxtiyarovna. Navoiy falsafasida moddiy borliq//

Ilg'or tadqiqotlar va barqarorlik jurnali ISSN: 2181-2608. 2022. 311-314.